

DENOMINACIÓ :	Mas Puigroví
Altres denominacions:	Mas Puig-robí. Mas Puigrobí. Mas Puigrubí. Dicció popular <i>Purrubí</i> .
DADES CADASTRALS:	08285A001000150000FI
UTM :	X: 438449 Y:4656362
SITUACIÓ :	Al nord del nucli urbà. Accessible des de l'avinguda del Castell.
DATA DE CONSTRUCCIÓ :	Segle XIII. Actuacions: 1603, 1630 i 1749. Restauració 2001-2002.
TIPOLOGIA :	Arquitectura residencial rural.
CONTEXT :	Zona rural i de reserva paisatgística situada al nord del nucli urbà, limitada al sud per un polígon industrial, a l'est per la carretera de Borgonya i també per la línia ferroviària, i al nord pel serrat de Puig-robí, elevat sobre el riu Ter.
RÈGIM URBANÍSTIC :	
Planejament Vigent:	Revisió del Pla General d'Ordenació Urbana de Torelló. Desembre 1999.
Classificació:	Sòl No Urbanitzable
Qualificació:	Zona Rústica de Protecció, situada Vegetal i Paisatgística (Zona R2)

 Generalitat de Catalunya
 Departament de Territori i Sostenibilitat
Direcció General d'Ordenació del Territori i Urbanisme

Aprobat definitivament per la Comissió Territorial d'Urbanisme de la Catalunya Central en la sessió de

El secretari

18 ABR. 2013

PLÀNOL DE SITUACIÓ. Escala 1/2500

DESCRIPCIÓ :

Masia, el cos principal de la qual, és de planta rectangular, amb planta baixa un pis i golfes. Presenta uns cossos secundaris adossats a la part posterior, oest, que confereixen al conjunt una forma de U. El cos primari té coberta a dues vessants, sustentada per uns cavalls de fusta. El carener és perpendicular a la façana principal la qual està encarada a est. Conserva l'estructura tradicional de les masies catalanes. Això és, una divisió en tres crugies constructives, la central de les quals conté un vestíbul a la planta baixa que ens porta, a partir d'una escala, a la sala principal del primer pis, la qual és el nucli senyorial de la masia. És, a més, el nexa d'unió al voltant d'una taula i on les demés estances hi conflueixen. Aquesta sala és de grans dimensions i gaudeix de les obertures més importants i grans. En aquesta masia, les llindes que obren a les estances laterals presenten gravats i les dates referents; la pedra és tipus marga, material que presenta molts problemes d'erosió i exfoliació. A la façana, aquesta estructura es tradueix en una simetria centrada en portal adovellat i amb la clau gravada. Just a sobre i seguint l'eix se situa la finestra superior de la sala, de dimensions més grans que les demés. Totes les obertures estan conformades amb pedra natural i algunes tenen la llinda gravada i decorada de forma conopial. La façana ha estat arrebossada recentment i està a l'espera de ser pintada. La coberta també ha estat restaurada i els colls de fusta en mal estat del ràfec inclinat han estat substituïts per uns de nous. La façana oest presenta una porxada de dues plantes, la superior sustentada per una estructura de fusta que recolza en un pilar central. La barana es conserva també de fusta amb barrots d'eix girat i la seva coberta ha estat restaurada. De forma adjacent a aquest porxo, apareix una ala de cos perpendicular al sentit d'aquesta façana posterior i situat a la banda nord, de manera que forma un pati obert a sud que s'acaba de cloure amb un tercer pavelló a l'extrem oest. Aquest últim cos és de planta baixa i de construcció força rudimentària, de manera que desmereix el conjunt.

L'interior està també en procés de reforma però conserva l'aire antic i original. Sobretot es reforma i es reforça l'estructura d'aquesta ala nord la qual s'adequa a unes noves necessitats de l'habitatge actual i s'hi construeix un ascensor. S'està adequant també la planta sotagolfes. Destaca els seus entorns immediats ajardinats en que apareix un mur de contenció per aplanar el terreny en desnivell, fet de mamposteria de còdols bastant grossos. El serrat del Puig-robí és en general un entorn privilegiat per la seva riquesa paisatgística i vegetal en que s'hi inclou la font vella de Puig-robí, la font nova, un antic safareig i el pedronet.

EVOLUCIÓ D'USOS:**Original:**

Masia.

Actual:

Habitatge.

ESTAT DE CONSERVACIÓ: Bo. Els propietaris atenen al manteniment de la masia. Està en procés de rehabilitació total intentant mantenir substancialment l'estructura de la masia, però adequant-la a l'ús de la vivenda actual. El revestiment de les demés façanes ha estat restaurat, així com també la teulada. S'ha substituït les bigues de fusta en mal estat per altres de noves, també de fusta, i altres elements estructurals s'han reforçat amb elements metàl·lics i biguetes de formigó.

VALORACIÓ: Exemple de masia que conserva l'estructura compositiva de les masies catalanes tradicionals a la zona.

DADES HISTÒRIQUES: Masia important del terme de Torelló situada al nord de la vila i molt allunyada del centre històric. Documentada des del segle XIII, la família que donà nom al mas ha continuat fins a l'actualitat amb el cognom Puigdecanet. El seu origen el trobem en el sistema d'aprisió de terres de l'època del domini franc (l'arxiu familiar consta de documents en pergami similars al del mas Espadamala de Baix). La finca limita amb el terme de Sant Vicenç de Torelló i amb els terrenys del desaparegut Mas Riba i el Mas Espona. És ubicada dalt d'un promontori des d'on es pot observar el curs del riu Ter al seu pas per Vilaseca. Molt proper a la casa hi ha un pedronet col·locat la dècada de 1953. L'indret de Puigroví es va configurar al voltant del mas. Molt proper a ell es va alçar la Cabana, segurament al segle XIV, perquè la documentació coetània parla de la Casanova de Puigroví. Aquesta casa va ser lloc de residència dels masovers durant segles. Ignasi Vila i els seus fills; els Ayats, una altra vegada els Vila i després la branca Puigdecanet de l'actual propietari, varen ser-ne els últims habitants. A partir de l'any 1958 la Cabana quedà deshabitada. Es va aterrar l'any 1990-1991. L'horta, tancada amb un mur de tàpia, va quedar a l'altra banda de la carretera i de la via fèrria (1879). El barri de cabrerisses es va bastir en terrenys de Puigroví, seguint la carretera que mena a Vilaseca, pels volts de 1893 i en record de la Guerra del Marroc. La Font de Puigroví, avui en estat deplorable, subministrava aigua al petit barri; disposava d'uns rentants i d'un mirador sobre el riu Ter. L'espai era lloc d'esbarjo dels vilatans. Encara es pot observar la data de 1937, any de la seva restauració. Més propera en el temps és la nova font, situada en un lloc més accessible i molt menys interessant des del punt de vista paisatgístic.

Generalitat de Catalunya
Departament de Territori i Sostenibilitat
Direcció General d'Ordenació
del Territori i Urbanisme
Oficina d'Ordenació i Urbanisme
de la Catalunya Central

L'historiador Fortià Solà ens ha aportat dades sobre els Puigrubí. L'any 1315, en Bernat de Puigrubí té un litigi amb un batlle vigatà. L'any 1353 en Grau Puigdesalit té la batalla sobre el mas a favor d'A. de Camprodon, del benifet de Sant Vicenç de Torelló. L'any 1381, Jaume Puigrubí és batlle substituït o lloctinent de batlle dels Vinyes-Codolosa, batlles naturals de Torelló. L'any 1402, en Jaume de Puigrubí fa de testimoni davant d'uns empresonats. L'any 1620 apareix en Bartomeu Feu i Puigrubí, prevere, com a jurat de la vint-i-quatre del Consell Municipal. Entre 1641 i 1644, en Segimon Puigrubí és un dels dos jurats elegits pel Consell (Batllia Consiliar). El càrrec durava tres anys. Ho va tornar a ser l'any 1648 i el 1650. Els prohoms de la vila accedien al càrrec dels vint-i-quatre per insaculació.

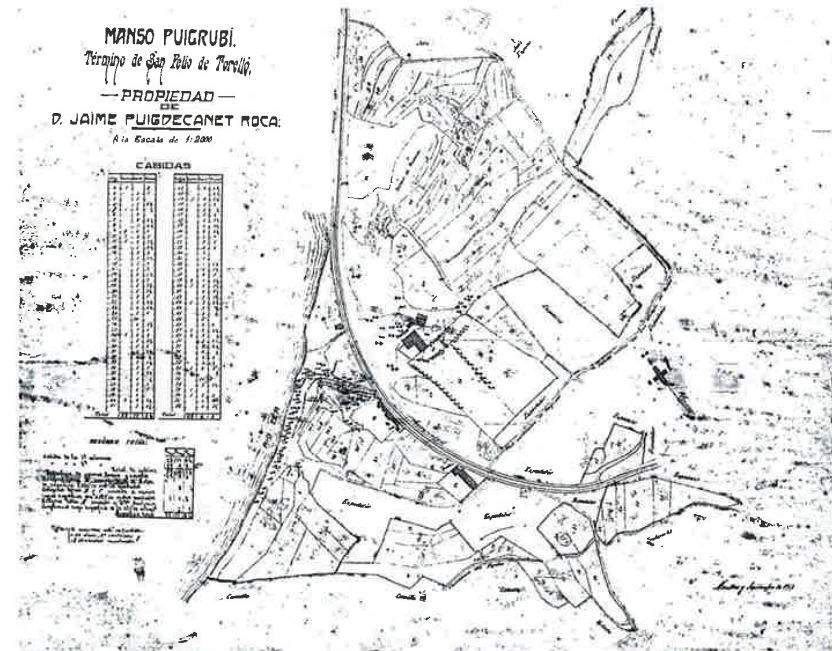
En un tall de 1632 el mas Puigrubí s'agrupa amb els més importants de la vila. Hi ha Espadamala, el Reig, Saniàs, Martorell, Calvarons, Vinyes, Colomer, Riba, Espona, Coromina i Goula. Es fa el tall segons tres categories de mas. De l'any 1646 trobem una insaculació de jurats de la Inquisició amb conegudes famílies (Calveria, Archs, Ferrer). L'any 1741 la casa té el títol de *familiar del Sant Ofici*, títol reconegut pel Consell Municipal. Segons Fortià Solà, la família Puigrubí ostentà sovint aquest càrrec inquisitorial.

Al cadastre de 1768 apareix Jaume Puigrubí com a propietari.

Durant l'època barroca és quan es van realitzar les reformes més importants de la masia. En una de les finestres de la façana principal hi ha la data de 1603, la més antiga de la casa. A l'interior de la casa, a la sala principal, hi llegim la data de 1630. Aquesta sala tenia un rentador de mans amb un interessant arc (aiguamanil), un terra de fusta i una capelleta per ubicar el sant de cap i pota (cap i cames de porcellana i la resta omplerta amb altre material). La llinda del porxo interior ens permet datar-lo l'any 1749; un interessant pilar de fusta subjecta la teulada. Una finestra trilobulada a les golfes de la casa es va construir segons el gust d'un sacerdot de la família que hi tingué estada.

Pel que fa als propietaris, l'any 1869, Miquel Puigdecenet Puigrubí era un dels 15 primers contribuents de la vila de Torelló; comparable als Bassas, Espadamala, a la viuda Feyner o a Eulàlia Coll i Masadas.

A principis del segle XX, Miquel Puigdecenet tenia un patrimoni immobiliari a Torelló format per la casa i terres de Puigrubí i la Cabana de Puigrubí. Era, bàsicament, un propietari rural.

Segons un registre fiscal de 1909, la casa i la cabana ocupaven 520 m². Antònia Puigdecanet Roca, filla de Pere Puigdecanet, tenia una casa al carrer de Cabrerisses, 13, casa anomenada El Pla, actualment de la família Barcons. L'any 1913, Jaume Puigdecanet Roca era el nou propietari dels masos. Aquest fixarà la seva residència a Manlleu. L'any 1951, es construirà una torre al carrer de Puigroví, projectada per l'arquitecte municipal, Joan Masferrer.

Pere Puigdecanet Bufi, del mas Puigrubí, fou aparellador i projectà diverses cases; la casa de Miquel Sitjà al passeig de l'Estació, l'any 1930; la casa de Lluïsa Plans al carrer de Sant Bartomeu, l'any 1931; la casa de Joan Solé Puig, zelador de la Diputació de Barcelona, al carrer de Puigroví, l'any 1944; o un habitatge al carrer de Puigroví, projectat per Joan Masferrer i construït pel contractista Rossell, l'any 1957.

La família Puigdecanet va obtenir un reconeixement de la vila de Torelló amb l'atorgament del seu cognom a un dels carrers projectats per la Cooperativa de Viviendas a principis de la dècada de 1960, gràcies a la venda de terrenys a molt bon preu. L'esposa

de Pere Puigdecanet, Valentina Poblet, en va tenir l'usdefruit. Aquesta tenia residència a Barcelona i passava estius o caps de setmana a la casa. A principis de la dècada de 1970 va fer obres de restauració. Es va fer una abraçadora de formigó a la teulada i es refeu una paret de tàpia. La part nord de la vivenda era ocupada per la senyora Valentina i la part noble era habitada pel parcer Domènec Vila; l'últim masover hi va viure fins al 1977.

Actualment, Jaume Puigdecanet Basco ha heretat la propietat i ha endegat una restauració-reforma projectada per Jaume Serra, arquitecte. En aquesta restauració s'empra pedra de Folgueroles, més resistent, atès que la pedra de l'Esquirol, més present a la Vall del Ges, s'exfolia fàcilment i costa més d'aconseguir.

BIBLIOGRAFIA:

Gràfica:

- AJUNTAMENT DE TORELLÓ, *Revisió del Pla General d'Ordenació Urbana*. Ordenació del Sòl No Urbanitzable, E.1:5.000. Torelló 1999.
- SOLA I MORETA, FORTIÀ, *Història de Torelló*. 2 vol. 1947-1948. Pàg 110-111.

Escrita:

- Arxiu familiar Puigrubí-Puigdecanet.
- Fitxa núm. 12/1 de Torelló, del Servei del Patrimoni Arquitectònic. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya. Agost 1982
- Arxiu familiar Puigrubí-Puigdecanet.

PROTECCIÓ:**PATRIMONIAL :**

La masia i els annexos estan qualificats com a BPU, al fitxa 73/84 del PEU del catàleg de protecció del patrimoni històric, arquitectònic i paisatgístic de Torelló.

AEAP

Qualsevol obra que afecti al subsòl, d'una "Àrea d'expectativa arqueològica o paleontològica", el promotor prèviament s'haurà de posar en contacte amb el Àrea de Coneixement i Recerca del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya., per tal de programar una intervenció arqueològica o paleontològica, d'acord amb el que preveu el Decret 78/2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

